

Szerkesztési iroda:

Nagybecskerek,

Zapolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zapolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felolvasó szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre	—	—	—	24 kor.
Félévre	—	—	—	12 .
Negyedévre	—	—	—	6 .
Egy órára	—	—	—	2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —				

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1903.

XXXII. évfolyam. 222. szám.

Csütörtök, október 1.

Kormány nélkül.

Nagybecskerek, október 1.

A politikai válság csodálatos fordulatai közt megértük újabb azt, hogy Magyarország az idő szerint nincs felelős kormánya.

A képviselőház tegnapi ülésén, mikor Khuen-Héderváry gróf bejelentette lemondását, az egész kormány elhagyta az ülés-termet s egyszerre csak mindenek megdöbbenésére azt látta a parlament, hogy az ország kormány nélkül áll.

A parlament megdöbbenése teljesen érthető. Még tisztultabb helyzetben is aggodalmat keltő az ilyen esemény, hát most ebben a súlyos, sőt veszedelmes állapotban.

Eppen azért multhatatlanul szükséges, hogy ez a legujabb helyzet szanáltassék s a számtalan bonyodalom között, melyek ugyszólván már állandósultak, legalább az ne nyerjen állandó jelleget, hogy Magyarországot felelős kormány nélkül kormányozzák. Ebben a pillanatban tehát legégetőbb szükség minden pártra, sőt az egész országra nézve, hogy az így megszakadt kormányzati folytonosság minél hamarabb helyre legyen állítható.

Mivel azonban a folytonosságnak eme megszakadásában a koronának semmi része nincsen s az tisztán és kizárólag a képviselőház műve volt. — jó-e, rossz-e, arról nem beszélünk most, — egészen a képviselőházra és annak pártjaira néz az a nagy kötelesség, hogy az új felelős kormány megalakulása elé akadályokat ne gördítsen. Ez a kötelesség pedig az adott helyzetben nem a többség és kisebbség külön kötelessége, hanem kötelessége minden pártnak és minden képviselőnek. Olyan kötelesség, a melylyel minden párt közvetlenül magának az országnak és az alkotmánynak tartozik. És a mely alól semmiféle politikai hitvallással vagy taktikával kibujni nem szabad.

Az alkotmány egyáltalán nem élhet felelős miniszterium nélkül. A felelős kormány hiánya egyszerűen rés az alkotmány-

ban. Az tehát, a ki annak betöltését — a mi első sorban a korona joga — akár milyen politikai törekvéssé váruge alatt késlelteti vagy meghiúsítja, közvetlenül és teljes felelősség mellett magát az alkotmányt támadja meg.

Egyébiránt maga az általános megoldás is egyre sürgősebb és égetőbb. Az országban szanaszét disszociáció jelenségei mutatkoznak. A méreganyag a társadalomnak egyre szélesebb rétegeibe szívódik szét és az előidézett ex-lex állapot a köznépnel könnyen az állami rend tagadásává fajulhat el. Az alsóbb rétegek megtévedését a fővárosban is egy megdöbbentő példa mutatja. Csakis a terjedő államellenes méreganyag képes megmagyarázni azt a sajnáltni való szörnyűséget, hogy a budapesti sztrájkoló kocsisok erőszakos föllépése ellen a rendőrség ma löfögyverét volt kénytelen használni.

A kormány nélkül való állapot gyors megszüntetése tehát nemcsak alkotmányos érdek, hanem az állampolgárok mindennapi életének égető szüksége is. Még jóra fordulhat minden, ha a tegnapi megdöbbenés ennek a belátását meghozza s legalább az alkotmány és közrend megmentése érdekében egyesíteni bírja, hacsak rövid időre is, a pártok hazafias lelkiismeretét.

A községi és körjegyzők országos gyűlése.

— október 1.

A magyarországi Községi és Körjegyzők Országos Központi Jegyző-Egylete tegnap tartotta Budapesten Pestvármegye székházában évi rendes közgyűlést, melyen 50 vidéki egyet 195 taggal volt képviselve, ezek pedig 3590 községi és körjegyzőt képviseltek.

A közgyűlést Kunce Imre elnök nyitotta meg. szép szavakkal üdvözlőlvén a tagokat. Ezután felolvasták az elnöki jelentést, melyből kiemeljük a következőket:

Idestova egy éve, mióta a politikai helyzet ólomsúlyként nehezedik a magyar közéletre. A törvényhozás működése zátonyra jutott; nincs állandó kormánya a nemzetnek, sőt elmond-

hatjuk, hogy alkotmányos életének működése is fel van függesztve. Közgyűlésünk tevékenységi köréből ki van zárva a politizálás; nincs is szándékunkban a politikai helyzet kedvezőtlen alakulásának indító okait kutatni vagy bárkit is okul vetni ez immár tarthatatlan közviszonyok létrejövetelére és állandósítására miatt; de ama jognak tudatában, mely e haza minden polgárának elodázhatatlan tulajdona — emeljük föl kérő szavunkat hazánk sorsának intézőihez ennek a nemzetet bomlasztó helyzetnek megszüntetése végett. Az ország társadalmi ezer és ezer sebből vérzik; félig megkezdett reformok várják végbefejezésüket s légió azoknak a társadalmi kérdéseknek a száma, a melyek a törvényhozástól várják kedvező megoldásukat. A föld népe napról-napra pusztul s új hazát keres magának a nyomászó közigazgatási viszonyok miatt; az ipar, a kereskedelem alig tengődik; a tisztviselők egész státusa méltan zugolódik mostoha sorsa miatt; lázong az elégedetlenség miatt az egész társadalom s az általános zűrzavar fölött diadalmasan halad előre a szociális forradalom vörös zászlója . . .

Ezelőtt egy évvel reményteljesen tekintettünk a jövőbe s jogosan vártuk, hogy ez az év a hasznos munkának lesz az esztendeje; jogosan vártuk, hogy rákerül a sor a közigazgatás nyomorúságos állapotának javítására is. Máltán vártuk, hogy a törvényhozás figyelmet fordít valahára a községekre s a törvényhozásnak eddig csak sujtoló kezét érező jegyzői karra is. Vártuk ezt azért, mert a községi közigazgatás és a jegyzők helyzete immár türelmetlen és vártuk különösen azért, mert e téren a helyzet sürgős javítását a közigazgatás egyszerűsítésének jelszava alatt életre jött törvényhozási intézkedésekből folyó változott viszonyok égetően szükségessé tették.

Ezután a jelentés részletesen beszámol a közigazgatás egyszerűsítéséről.

Erre nézve a jelentésben az a kritika foglaltatik, hogy a közigazgatás általános rendezése előtt nem következhetik el a magyar közigazgatási életnek modern alapokra helyezése; de lehetetlenséget nem kívánunk; nem kívánjuk azt, hogy a törvényhozás most, midőn az állam alkotmányának épülete viharoktól recseg-ropog, a törvényhozás oly mélyreható reformokkal foglalkozzék, melyeknek megvalósítása évtizedekre terjedő időt békes munkásságának lehet csak gyümölcse; de azt joggal kívánhatjuk, hogy egy meglevő törvény sikeres végrehajtását mozdítsa elő a törvényhozás és hogy akkor, midőn a tisztviselőknél minden osztálya anyagi helyzetének javítását sürgeti, a jegyzők anyagi helyzete is lendíttessék ki abból a siralmas állapotból, a melyben 33 éve sinylődik; és kívánhatjuk azt, hogy a községek anyagi helyzetén

A „TORONTÁL“ tárcája.

Leány-egyesület.

— A „Torontál“ eredeti tárcája. —

Üde, tiszta légáramlat, harmatban fürdő virágillat simogatja a szívet ez eszme megpendítésének olvasásakor.

Valami álombeli csodás, bűbajos mesevilág lebeg előttünk: ártatlan, hófehér lilomok csengő kacagással, szorgalmas hajlongással hintik elénk szűztiszta kelyhek csillogó aranyporát; biztató bölöngatással vezetnek bennünket egy megtisztult világba . . . Ha nem hittünk volna eddig a hitben, a szeretetben, most hinnünk, szeretnünk kellene!

S dehogyan akarunk ez álomvilágból szabadulni, dehogyan! Ha menni akarunk is, fogva tart bennünket egy titkos varázs, egy mesebeli ígézet: a ti hófehér lelketek, arany szívetek édes mosolygása: a szeretet eme csillogó talizmánja.

Egy óhaj, egy vágyteljes szándék, egy halál megpendített eszme kér meghallgatást, hogy a bűbajos mesevilág valóvá váljék a ti segítségetekkel!

Édes, gondatlan mosolygástok hadd üzze a borot, tiszta kelyhetek aranyporát hadd szedje az árva, a szegény, az elhagyott, apró kezeitek lágy simogatását hadd érezze a beteg, a gyámoltalan.

Nektek, kiket az élet gondja oly kevésbé bántott, kiket a fájdalom, a bu talán teljesen

megkímélt, mindez könnyű feladat lesz, könnyű, mert hisz a szegények, az árvák halála, áldása s imája kísér.

Isten úgy alkotta az emberi szívet, hogy szeretnie kell, de hogy mire irányozza a szeretetet, ezt az ember szabad akarata bízta.

A ki másnak ártatlan örömeit, szerencsését öltölni nem tud, aki másnak örömet okozni nem akar, kinek a más fájdalma, kétségbeesett vergődése nem csak könyvet szemébe, sőt azt közönyös részvétlenséggel nézheti, az nem érdemel szeretetet másoktól, mert a szeretet csak szeretés, csak szeretésnek lehet legméltóbb jutalma.

Ki szeretni, szánni megszűnt, az nem is él! Szeretni! . . . ez oly tárgy, melyhez csak ti szólhattok igazán érző, ártatlan lelkek, kik az emberi kebel e legédesebb indulatát legjobban ismeritek.

Anyáitok édes reménysége vagytok, gyermekiteknek legnemesebb példái legyetek!

A példa jobban hat, mint a tanítás; utódaitok nem fogják neheznek tartani azt, miben ti utódok voltatok, mit ti keresztül vittetek! Példát az utódoknak, kiknek szükségük van arra, hogy fölfelé tudjanak tekinteni, nemes célokért lelkesedni, érettök fáradni s nekik áldozni.

A harmatcseppnek nincs ugyan fénye s nem ragyog önmagától, de ha a kelő nap sugarai megaranyozzák, oly szikrázó fény árad ki belőle, mintha csak parányi nappá változott volna. Ilyen harmatcsepp a szív, ha szeretet sugározza be,

nappá változhatik, életét melegével, sugarával elárasztja a sötétséget, behatol a dermedt, fásult szívek legtitkosabb rejtekeibe, hogy örök életet adjon egy eszmének, melynek megvalósítása rajtatok áll, szerető leányszívek. Csak akarnotok kell! Tömörüljétek! Bontsátok ki a hófehér zászlót, lobogtassátok bátran, magasan s szerény árnyékában hirdessétek egy szívvel, egy lélekkel, egy akarattal, közös tettel: Jöjjetek árvák, leszünk gyámolítók, jöjjetek betegek, leszünk gondozók, jöjjetek mindnyájan, kiket az élet terhe nyom, mi segítünk azt elviselni!

Egy leánytársatok megpendítette előttetek az eszmét, Nagybecskerek nemesen érző leányai; ti átérzitek, átérzettek már régen ez eszme megvalósításának szükségességét, csak az alkalomra vártatok, hogy anyagi szívetek égő szövetségét a Gondviselés szent oltárán lobogtathassátok!

Gyülekeztetek! Gyengédségek lesz a fegyver, mely visszhanggal csengő acélfalu templomot kovacsol: a szeretet, a jótékonyág templomát! Alakítsatok egyesületet s neve „Fehéregyesület“ legyen, mert hisz oly tiszta, oly üdítően harmatos lesz annak célja, mint a ti lelketek, mint a ti jószág szívetek!

Előre hát! — Szent céljaitok megvalósításának gyűlhelyévé szívesen fogja disztermét átengedni bármely intézet. — Rendezetek hetenkint egyszer felolvasó estét, havonkint egyszer házi hangversenyt s negyedévenként egyszer ének, zene, szavalat, műkedvelő előadások és

segítsen az állam az által, hogy az adóügykezelést ruházza saját közegeire s hogy az állami feladatok teljesítésére szorított jegyző és a szükséges személyzet fizetéséhez járuljon hozzá az állam saját pénztárából.

Az elnöki jelentés sajnósan emlékezik meg az egyleti élet sikertelenségéről. Az egyleti tevékenység tekintetében megemlíti a jelentés, hogy megemléstésre méltó mozzanata közigazgatási életünk működésének a vármegyei tisztviselők országos egyesületének megalakulása. Régióta táplált vágyunk volt annak az eszmének megvalósítása, hogy a közigazgatás munkásai egy táborban egyesüljenek közös érdekeink szolgálatára. Midőn a vármegyei tisztviselői ez év elején megmozdultak s elhatározták egyesülettől tömörülésüket, azt hittük, hogy rég táplált reménységünk élő alakot ölt s a vármegyei tisztviselők szervezkedésének formája lehetővé teszi a vármegyei tisztviselők és a községi jegyzők szövetségét. Ebben a reménységben több kartársunk osztozott s a jegyzők körében mindinkább előtérbe nyomult a vármegyei tisztviselőkkel való egyesülésre törekvő vágyódás. Mi a vármegyei tisztviselők alakuló gyűlése után tisztában voltunk azzal, hogy a két egyesület összeolvadása kizártnak tekinthető; a mi egyesületünk ugyanis képviselői alapon van szervezve, a vármegyei tisztviselők egyesülete pedig az egyéni részvétel alapján áll; a mi egyesületünknek csakis vármegyei egyesület lehet tagja, a vármegyei tisztviselők egyesületének minden közigazgatási tisztviselő; tehát már ez az alaki különbség a szervezetben sem engedti meg a két egyesület összeolvadását. Mindennek dacára nem akartunk a magunk véleményével elébe vágni az egyesülés lehetőségének, nyilatkozatra hívtuk fel az egyesületünk rendes tagjait becikkelyezett vármegyei egyesületeket arra nézve, hogy kívánják-e a vármegyei tisztviselőkkel való egyesülést oly módon, hogy az országos jegyző-egyesület oszadjon fel s a jegyzői érdekek képviselői is a vármegyei tisztviselők egyesületére bizassék. A nekünk beküldött nyilatkozatok szerint egyetlen vármegyei egyesület sem kívánta a jegyzők országos egyesületének főszeletését s a vármegyei tisztviselőkkel való egyesülést.

Ujabb Brassó vármegyében alakult vármegyei jegyző-egyesület lépett be az országos egyesület rendes tagjai közé; míg az alsó-ferencs-, békés- és csongrádvármegyei kartársak nem látják szükségét a mozgalmunkhoz való csatlakozásnak.

A kinyomatott elnöki jelentést felolvasottak tekintették és az elnökségre eljenzés hangzott fel. Szabó Sándor azt indítványozza, hogy a közgyűlés fejezze ki háláját és elismerését Kuncze Imre elnöknek, ki huszonöt év óta vezeti az egyesület ügyeit a tagok legnagyobb megalapozására. Szegedy Albert meleg szavakkal emlékezett meg Uszkay Bálint főjegyzőnek a községi és körjegyzők érdekében kifejtett publicisztikai működéséről. A közgyűlés zajosan megélemezte Uszkay Bálint főjegyzőt, ki ezt az óvációt meghatottan köszönte meg. Ezután Kele György, Dobos Gábor, Uszkay Bálint, Kerbolt István és Florescu Döme felszólalása után helyeslőleg tudomásul vették az elnöki jelentést és megbízták az elnökséget a jelentésben foglalt intézkedések végrehajtásával.

A közgyűlés folytatólag helyeslőleg tudomásul vette a múlt évi zárszámadásokat és elfogadta a jövő évi költségvetést, mely 5618 kor. 28 fillér bevételt és 4043 korona 84 fillér kiadást tüntet fel. A közgyűlés Nagy Sándor és Csizmadia Gábor

táncsal egybekötött estélyt belépti díj mellett. Nyerjétek meg ez eszmének a város minden számot tevő körét, nyerjétek meg egy-egy programpontra betöltésére a város intelligenciájának egy-egy tagját. Ajkatokon csendüljön a dal, ujjaitok alatt a hur s míg egyfelől így gyarapodik majd egyesületek kicsiny összege, melyet a csekély havi tagdíjból szedhetnek; fölösleges filléreteken vegyetek egy kis kenyérnek valót, egy kis ruhának valót, mit ismerőseiteknek jószívvel garmadává növelhettek; — mindezt mosolygó ajkkal, vigasztaló szóval nyújtátok a szűkölködőknek s a jó Isten megáld benneteket!

S mily nagy lesz örömetek, mikor az első karácsonyra alá gyűjtitek a ti szegényeitek, mikor az első karácsonyra apró gyertyáinak fényével vetélkedve csillog a hála, az öröm könyve, melyet az árvák, a szegények szemébe ti csaljátok!

Jutalmatok ez lesz — s gondolkozzatok csak: szívetek megalapozottsága nem-e kuforrása a földi boldogságnak?

Gyülekezzetek hát vallás és rangkülönbség nélkül, bontsátok ki, lobogtassátok a „Fehéregylet” szerény zászlaját!

Liliom kelyhekét csillogó aranyporával hintésétek el a sötétségben élő nyomort. Tárjátok ki karjaitokat s mondjátok erős visszhangot kelte: Jöjjetek árvák, leszünk gyámolítók, jöjjetek betegek, leszünk gondozók, — jöjjetek mindnyájan, kiket az élet terhe nyom: mi segítünk azt megkönnyíteni!

Dr. Radványné Ruttkay Emma.

indítványára Uszkay Bálint főjegyzőt megbízta azzal, hogy az egylet 25 éves történetét írja meg.

Folytatólag Morvay János jegyző előterjesztette az Erzsébet-Árvaház alpról szóló jelentését. Az alap jelenleg 115.989 korona összeget képvisel. Ezen alap növelése céljából Goics Endre azt indítványozta, hogy sorsjátékot rendezzenek. A közgyűlés foglalkozott ezután a Kampis János dr. budapesti állami anyakönyvi felügyelő által megpendített, a Zalamegyei Jegyző-Egylet által pedig előterjesztett azzal az indítvánnyal, hogy a jegyzők létesítsenek Erzsébet-alap Segítő-Egylet-et. Az indítvány értelmében egy rendkívüli közgyűlés fogja kidolgozni ezen segítő-alap szervezeti szabályzatát. A közgyűlés hálája és elismerése jeléül egyhangulag, lelkesedéssel Kampis János dr.-t a Központi Jegyző-Egylet tiszteleti tagjává választotta meg.

Filep Gábor és Florescu Döme indítványozták, hogy az árvaházi és segítő-alapjára gyűjtőperselyeket helyezzenek el az anyakönyvi hivatalokban.

Ezután a közgyűlés elfogadta a választmány indítványát a községi adóügykezelés államosítása, a tisztviselők és jegyzők szolgálati szabályzatának megalkotása, a jegyzők közbizleti helyzetének rendezése és anyagi helyzetének javítása tárgyában. Az egylet az általános politikai és parlamentári helyzet javulásával mundekeket a reformokat követelni fogja és e célból feliratot intéz a kormányhoz.

Többen azt követelték, hogy ezen reformok tárgyában kongresszust hívjanak egybe. Ezt az indítványt azonban nem fogadták el. Végül az indítványokat tárgyalták, melyekre a választmány javaslata értelmében intéztek el. Ezzel a közgyűlés az elnökség elítélésével véget ért délután fél 2 órakor.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggel 1/25 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/25-től 1/8-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délből gőzfürdő. A kádifürdő egész nap nyitva marad. Zuhanyfürdő egész nap.

— **Kiss Ernő szobra.** A vértanu tábornok Kiss Ernő Nagybecskereken felállítandó szobrára ujabbán a következők adakoztak: Hajdusovár község 10 kor., Korek Jánosné Német-Csanád 5 kor., Versec város 20 kor., Kaba város 5 kor., Földes községe 20 kor., Kecskemét városa 50 kor., Hajdubárház 10 kor., Hajdusoboszló 5 kor., Budapest székesfőváros 200 kor., Eperjesi Széchenyi-kör 10 kor., N. N. Zombolyáról 7 kor. 75 fillér. Összesen 342 korona 75 fillér, melyet, hozzáadva az eddigi 83 korona 71 fillér gyűjtéshez, befolyt eddig összesen 426 korona 52 fillér, mely a nagybecskereki takaréks- és előleg-egyletnél van gyűmölcsözőleg elhelyezve.

— **Adomány.** Karátsonyi Jenő gróf vbt. a Karátsonyi-ligeti görög keleti szerb templom építéséhez — a szükségelt összes — vagyis 90.000 téglát adományozott. A templom fölépítése csupán ezen követésre méltó nemeslelkűségnek köszönhető, mivel az egyház a fölépítéssel járó munka költségeit alig képes fedezni. A nemeslelkű adományért az egyházközség teljes háláját és legmelegebb köszönetét fejezi ki.

— **A temes-bégyölgyi társulatból.** A temes-bégyölgyi vizsabayozó társulat véleményező bizottsága tegnap délelőtt Temesvárott dr. Molnár Viktor főispán, miniszteri biztos elnöklele alatt ülést tartott, melyen résztvettek: Dr. Dellimánics Lajos, gróf Csekonics Gyula, Babics József, Botka Béla, Csávossy Gyula, Baader Henrik, Csernovits Diodor, Daniel László, Fehér Sándor, Seemayer János, Szűry Kálmán, Várnay Imre, Cseresnyés Jenő kir. főmérnök, Szily Pongrácz igazgató, Paulay Jenő főmérnök, dr. Róna Ignác, Bánó Gergely és Mokry István. Az igazgatósági ülés legfontosabb tárgya az 1904. évi költségvetés megállapítása, továbbá a gátvédelmi szabályzatnak a közérő kirendelésére vonatkozó leendő módosítása, végül a jövő évi albizottságok megalakítása volt.

— **A csanádi püspök Szegeden.** Dessewffy Sándor csanádi püspök tegnap délelőtt az aradcsanádi vasutak vonatán Makóról Szegedre érkezett Wittenberg Antal kanonok, Csepreghy fogalmazó és Dessewffy Jóságkormányzó társaságában. A perronon az egyházfőt Jászay Géza apátkanonok és Galler Kristóf pápai kamarás, képezdei igazgató várta. Az egyházfejedelem délelőtt megtekintette a tanítóképzőt és a tanítóképzőt, meglátogatta Varga Ferenc apátplébánost. Az éjszakát Szegeden töltötte és ma délután székvárosába, Temesvárra utazott.

— **Uj ipariskolai tanító.** A nagybecskereki községi iparos iskolai bizottság tegnap délután ülést tartott, melyen dr. Plechl Szilárd elnök

bejelentette, hogy törvényadta jogánál fogva a Bugarszky Milivoj lemondása folytán megüresedett tanítói állásra ideiglenesen Jankovich Miklós állami tanítót helyettesítette. A bizottság tudomásul vette az elnök ebbeli intézkedését és elhatározta, hogy ez állást csak a bizottság újból megalakulása után fogja végleg betölteni, a mikor is az összes ipariskolai tanítók fognak újból választás alá kerülni.

— **Sarafov ügynöke Nagybecskereken.** Sarafov ügynöke Nedelkovics Milán még mindig Nagybecskereken van s állandóan érintkezik az itteni bulgárokkal, akik nagy tisztelettel viseltetnek iránta s mikor meghallották, hogy a rendőrség letartóztatta, pénzzel akarták kiváltani, ami persze fölösleges volt. Nedelkovicsot tegnap táviratilag értesítette Sarafov a bolgár-török egyezségről, aminek következtében ő nem jön Nagybecskerekre, hanem a macedon komiténak egy másik tagja. Sarafov utasította Nedelkovicsot, hogy társát várja be s vele együtt utazzék el. Ilyenformán Nagybecskereknek nem lesz szerencséje Sarafovhoz, amiben különben is erősen kételkedni lehetett. Megemlítjük még, hogy a macedon komité itteni agitációjára Balaton Gusztáv segédjegyző hívta föl a rendőrség figyelmét s az ő utbaigazítására tartóztatták le Nedelkovicsot, akit különben, ha sokáig látatlanokidit, el fognak toloncolni.

— **A kereskedelmi és iparkamarából.** A temesvári kereskedelmi és iparkamara tegnap tartotta Veszt Ede lovag elnöklésével havi teljes ülést, melynek lefolyásáról a következőkben adunk tudósítást. Az elnöki jelentés felolvasása után egy nagybecskereki baromi-ekspozíció-cég vasuti díjvisszatérítés engedélyezése iránti kérvényét tárgyalta a kamara, melyet pártolólag fog felterjeszteni a keresk. miniszterhez. A jövő év folyamán Pancsován rendezendő ipari és mezőgazdasági kiállítás ügyében a kamara hathatós erkölcsi anyagi támogatást helyez kilátásba. Ezután megválasztották az ipartanács tagjait. Ebből Torontálvármegyéből Weisz Izidor és Pavlicsek József rendes, továbbá Mausz János és Fodor Sándor póttagokat választották be. Néhány kisebb jelentőségű ügy elintézése után az ülés véget ért.

— **Az októberi vásárra szabad a felhajtás.** Dr. Perisics Zoltán polgármester Budapestről ma táviratilag értesítette a várost, hogy a földmivelésügyi miniszter teljesítette az országos vásárra vonatkozó sürgönybeli kérését és megengedte, hogy az október 8-iki országos vásárra juhót és szarvasmarhát szabad felhajtani, csak sertést nem.

— **Szüreti multság.** A nagybecskereki munkásképző és társas-egylet jókedvű szüreti multságot, vagy a mint tréfás felhívásában nevezi: mustos ricajt rendez október 3-án szombaton este 8 órakor az Elimer-fele vendéglőben. Belépő díj Wéhner és Mersdorf üzleteiben előre váltva 70 fillér, este a pénztárnál 1 korona.

— **Posta- és táviró-növéndékek főlvétele.** Kereskedelemügyi m. kir. miniszter szeptember 18-án kelt 60428. számú rendeletével a posta- és táviró-növéndékek főlvételeire megállapított határidőt ez évben kivételesen október hó végéig kiterjesztette s az egyes posta- és táviróigazgatóságok által felvehető növéndékek számát 15-ről 30-ra emelte fel.

— **Gépészek vizsgája.** A gőzgépkezelők és gőzkazánfűtők vizsgálatára a Temesvárott szervezett bizottság által 1908. évi október hó 17-én reggel 8 órakor a m. kir. államvasutak műhelyépületében fog megtartatni. A vonatkozó szabályszerűen felszerelt kérvények a m. kir. ker. iparfelügyelőhöz Temesvár (Józsefváros, Hunyadi ut. 23. sz.) címezve, legkésőbb a megelőző napon nyújthatók be.

— **Visszaélés a vasuti jegyekkel.** A MÁV. igazgatósága közli: A vasuti menetjegyekkel ismételtelen történt számos visszaélés szükségessé tette, hogy a jegyeknek és az ezekhez tartozó egyéb igazolványoknak ellenőrzését fokozottabb mérvben oly módon foganatosítsassuk, amint ez a külföldi vasutaknál történik. E célból az üzlet-szabályzat 21. §-ában, illetve annak II. póthatározmányában foglalt rendelkezések alapján érdekelte közegeinket, úgymint a kapusokat, jegyvizsgáló kaulozokat és általában az ellenőrzőket szigorúan utasítottuk, hogy az utazó-igazolványoknak, és pedig ugy az egyszeri utazásra szóló, mint az időszakos vagy állandó érvénynyel bíró (szabad bérlet stb.) jegyeknek előmutatását a várótermekbe, illetve a pályaudvarra való belépésnél és utközben a vonatokban mindenkitől kivétel nélkül feltétlenül követeljük, továbbá elrendeltük, hogy mindenkor megköveteljük azt, miszerint az utasok a pályaudvarok elhagyása előtt a további utazásra már nem érvényes utazó-igazolványokat a jegyszedőknek átadják, a további uta-

zásra s
Annak r
a külföld
nak fenn
már a na
azonban
közegein
sűrűbben
ból figyel
hogy a
a menet
kikerülés
és közeg
nyuló kö
kül megf

rettejét
Az oper
hatását
kor fölka
Margit
szottak é
Tihany
Teréz m
dory, B
mint s t

iránt nag
ítelve te

kerülő
bohózat
részt. L
piskóta
John sza
nassy
tója - V

Bud
eredeti
kormány
tegnapi
parlame
annál is
tegnap
a miért
vita foly
ben hat
Héde
lességén
tését m
nem in

Bud
eredeti
roly gr
sült, hog
föliött es

Bud
eredeti
roly gr
utazik s
királyná

Bud
ered. tá
ismét né
két okt
jének in
zataz uj
pedig az
annak s
kisebbsé

Bud
eredeti
orosz ca
Mürzste
alkalom
azonban

zásra szükséges jegyet pedig mutassák fel. — Annak megemlítése mellett, hogy e tekintetben a külföldön is hasonló szigorú intézkedések állnak fenn, az utazó közönséget egy alkalommal már a napilapok útján figyelmeztették; minthogy azonban eme figyelmeztetés dacára ellenőrző közegek az utazó közönség részéről mind sűrűbben magújuló ellentétlással találkoznak, újból figyelmeztetjük és kérjük az utazó közönséget, hogy a menet igazolványt idővesztés és egyéb a menetjegy előkeresésével járó kellemetlenség kikerülése végett saját érdekében kéznél tartani és közegeinknek a menetjegy előmutatására irányuló köteleességszerű felhívásának ellenvetés nélkül megfelelni sziveskedjék.

Színház

* **A Suhanc.** Tegnap este Konti kedves operettejét „A suhancot” hozta szíre a színtársulat. Az operette muzsikája ezúttal sem tévesztette el hatását a közönség szívesen hallgatta az egykor fölkapott fülbemászó zeneszámokat. Lévy Margit és Lányi Edit nagy tetszés mellett játszottak és énekeltek s nagy deülséget keltett Tihanyi Miklós Bizot szerepében, Kantay Teréz mint Meunieré. Jó volt Szénássy, Áldory, Bodroghy Lina, Vitéz Róbert, valamint s többiek is. (X.)

* **„Gyurkovits lányok”** péntek esti előadása iránt nagy az érdeklődés s a darab az előjelekből ítélve telt ház előtt fog szíre kerülni.

* **Lotty ezredesei.** A legközelebb szíre kerülő „Lotty ezredesei” című énekes angol bohózatban a társulat legjelesebb erői vesznek részt. Lotty — Lányi Edit, Daventry Tom piskóta gyáros — Tihanyi Miklós, Dickson John szabó — Virágh F., Ramajanna — Szénássy György, Barley a Tarka-színpad igazgatója — Vitéz Róbert.

TÁVIRATOK.

A válság.

Kormány nélkül.

Budapest, október 1. (A „Torontál” eredeti távirata.) Félhivatalosan jelentik: A kormánynek eltávazása a képviselőház tegnapi ülésén az ülésteremből általános parlamentáris szokás. A jelen esetben ez annál is inkább érthető, mert a kormány tegnap már nem rendelkezett többséggel, a miért is nem lett volna módjában a vita folyamán fölmerülő kérdésekkel szemben hatályosan állást foglalni. K h u e n - H é d e r v á r y Károly gróf különben kötelességének tartja az ügyek ideiglenes vezetését mindaddig, a míg ő Felsége másként nem intézkedik.

A király és a lemondás.

Budapest, október 1. (A „Torontál” eredeti távirata.) K h u e n - H é d e r v á r y Károly gróf a kabinetiroda útján arról értesült, hogy a király benyújtott lemondása fölött csak a műrztégi vadászat után dönt.

Khuen-Héderváry a királynál.

Budapest, október 1. (A „Torontál” eredeti távirata.) K h u e n - H é d e r v á r y Károly gróf miniszterelnök vasárnap Bécsbe utazik s hétfőn kihallgatásra jelenkezik a királynál.

Parlamenti ülés kormány nélkül.

Budapest, október 1. (A „Torontál” ered. táv.) A képviselőház szombati ülésén ismét nem vesz részt a kormány, még pedig két okból. Egyrészt azért, mert a kormány fejének indítványára napolták el a képviselőházat az új kormány bemutatkozásáig, másrészt pedig azért, mert nem akarja magát kitenni annak az eshetőségnek, hogy esetleg ismét kisebbségben maradjon.

Az orosz cár Bécsben.

Budapest, október 1. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből táviratozzák: Az orosz cár tegnap délután Schönbrunnból Mürzstegre utazott vadászni. A községet ez alkalomra földszítették, hivatalos fogadás azonban nem volt. A pályaudvart a csend-

őség teljesen elzárta. A hajtók nagyszámu zergét hajtottak föl s a cárnak sikerült is többet elejteni.

Az öreg bakák visszatartása.

Budapest, október 1. (A „Torontál” ered. táv.) A függetlenségi és 48-as párt ma délelőtt értekezletet tartott, melyen elhatározta, hogy a képviselőház szombati ülésén Tóth János és Endrey Gyula felszólaljanak az öreg bakák visszatartása miatt. Azonkívül Polónyi Géza fog felszólalni a politikai helyzet dolgában.

Nebánts a magyart.

Budapest, október 1. (A „Torontál” ered. táv.) Zolnay Viktortól, a ki provokálta Formanek főhadnagyot, a miért ez a magyar nemzetet megsértette, a főhadnagy elégtételt kért. Zolnay segédei Bartha Ferenc és Lengyel Zoltán képviselők megállapodtak Formanek segédeivel Schneider és Kuhen főhadnagyokkal, hogy a felek kardpárbajt vívjanak. A párbaj ma délután, esetleg holnap délelőtt lesz s kimenetele iránt általános az érdeklődés.

A függetlenségi párt és a szocialisták.

Budapest, október 1. (A „Torontál” eredeti távirata.) A függetlenségi és 48-as párt jövő héten egy ad-hoc értekezleten tárgyalja a szocialistáknak azt az átiratát, melyben azt követelik, hogy a függetlenségi párt vegye be programjába az általános választói jogot s a progresszívadó behozatalának követelését. A párt küldött egy előkészítő bizottságot, melynek tagjai Justh Gyula, Komjáthy Béla és Benedek Lajos.

Nagy sztrájk Pécsen.

Budapest, október 1. (A „Torontál” eredeti táv.) Pécsről jelentik: Tegnap az összes pécsi kőművesek sztrájkba léptek. A kőművesek ugyanis több rendbeli követelésekkel állottak a munkaadók elé, amit azonban ezek nem teljesítettek, mire a kőművesek kimondták a sztrájkot s velük együtt az összes kőműves munkások abbahagyták a munkát. A sztrájkolók 1400-an vannak s a bérharc a vállalkozóknak igen kellemetlen, mert több nagy építkezés van folyamatban.

Elevenen eltemetve.

Budapest, október 1. (A „Torontál” eredeti táv.) Mint Aradról jelentik, az aradmegyei Fakert községben Schneider Ferenc munkás egy homokbányában dolgozott. Munka közben a feje fölött levő föld megindult s a szerencsétlen embert elevenen eltemette. A közelben dolgozó munkások segítségére siettek, de csak több órai munka után sikerült kiásni az elevenen eltemetett embert, aki ekkor már halott volt.

Tőzsde a mai zsidó ünnep miatt zárva.

Felelős szerkesztőnk távollétében a szerkesztésért felelős: **SOMFAI JÁNOS.**

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Nagybeeskerek, csütörtök, október hó 1-én:
Ujdonság! Itt először! Ujdonság!

X. ASSZONY.

Bohózat 3 felvonásban. Írták: Gavauet és Berr. Fordította Molnár Ferenc.

Személyek:

Bidoulet	—	—	—	Virágh Ferenc
Philippe Ardolet	—	—	—	Balla Kálmán
Folquet	—	—	—	Tihanyi Miklós
Pascal Bernard	—	—	—	Szénássy György
A spanyol	—	—	—	Vitéz Róbert
Julien	—	—	—	Tihanyi Vilmos
A parancsnok	—	—	—	Czakó Vilmos
A doktor	—	—	—	Áldory László
Rendőr-tiszt	—	—	—	Völgyi Rezső
Germaine	—	—	—	Tarján Irma
Arsione	—	—	—	Kantay Teréz
Jaqueline	—	—	—	Peterdy Etus
Marguerite	—	—	—	Radnay Zsuzsika

Kezdeté 8 órakor.

Holnap, péntek, október hó 2-án:

Gyurkovits lányok.

Életkép 4 szakaszban.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybeeskerekre, illetve Nagybeeskerekéről.

Érvényes 1903. október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybeeskereki pályaudvarra:

Temesvár, Verseez, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Pancsováról: délután 5 óra 55 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 4 óra 35 p.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 53 p.

b) A nagybeeskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseezről, Alibunárról és Temesvárról: este 7 óra 15 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 28 p.
Pancsováról: reggel 7 óra 23 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 6 óra 55 p.

Indul:

a) A nagybeeskereki pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Verseezre: délután 4 óra 45 p.
Pancsovára: délelőtt 8 óra 23 p.; délután 6 óra 20 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 46 p.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybeeskerek-bégaparti pályaudvarról:

Temesvár, Verseez, Antalfalva—Pancsova és Alibunárra: reggel 3 óra 33 p.
Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 10 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.

49.173/1903. szám.

M. kir. államvasutak.

Legolcsóbb utazás

Olaszországba és Dél-Franciaországba Budapest—Dombóvár—Fiumén át a Magyar-Horvát Tengeri Gőzhajózási-Társaság Fiume és Velence, illetve Ancona közt közlekedő gőzhajóinak.

Hajójáratok menetrendje.

1903. március hó 15-től visszavonásig.

1. Indulás Fiuméből Velencébe. Minden csütörtökön reggel 7 óra 30 p.-kor. Minden kedden és szombaton este 8 óra 15 p.-kor.
2. Indulás Fiuméből Anconába. Minden szerdán reggel 7 óra 30 p.-kor. Minden hétfőn és pénteken este 8 óra 15 p.-kor.
3. Indulás Velencéből Fiuméba. Minden pénteken reggel 7 órakor. Minden hétfőn és szerdán este 7 óra 30 perckor.
4. Indulás Anconából Fiuméba. Minden csütörtökön reggel 7 órakor. Minden kedden és szombaton este 8 óra 30 perckor.
Menettartam 10 óra.

Menetdíjak

a hajó-átelési illetékekkel együtt:

Honnan	H o v á	Pénz-érték	Gyorsvonat			Személyvonat
			I.	II.	III.	
Budapest	Velence vagy Ancona	kor.	40-00	30-00		16-00
"	Cannes	franc	122-45	87-80		
"	Firenze	"	79-80	58-10		32-50
"	Genova	"	95-55	69-10		38-95
"	Grasse	"	124-60	89-25		
"	Lyon-Perrache	"	134-55	95-70		
"	Marseille	"	144-05	102-40		
"	Milano	"	76-25	55-60		31-05
"	Menton	"	116-30	83-65		
"	Napoli	"	106-85	77-05		43-60
"	Nizza	"	119-00	85-45		
"	Róma	"	80-05	58-25		32-60
"	Torino	"	95-40	69-00		38-90
Bécs	Velence vagy Ancona	kor.	51-40	37-40		19-50
Berlin	"	márka	103-80	73-50		41-20
Breslau	"	"	80-60	58-00		31-80
Hamburg	"	"	130-20	93-10		54-90

A gőzhajókon egy ágyért két korona után-fizetendő.

A hajó-átelési díj magában Fiuméből—Velencébe vagy Anconába:

Diszterem hálólhelyyel együtt 16 kor.
I. osztály 12 " "
III. " (fedélzet) 6 " "

A gőzhajóknak a Budapest—Fiume közt közlekedő gyorsvonatokkal, valamint Velencébe és Anconába a Róma, Nápoly, Bari, Brindisi, Bologna, Milano stb. felé induló, illetve onnan érkező olasz vonatokkal közvetlen csatlakozásban állanak. Fiuméba a vonat a gőzhajók kikötőhelyéig közlekednek s onnan indulnak.

Fiuméből—Dalmáciába naponként indulnak gőzhajók, ezek közül hetenként 4 gyorsjárat és pedig: Zarába, Metkovicba, Raguzába és Cattaróba, melyek menetrendje az „Utmutató”-ban foglaltatik.

Menetjegyeket és csoportosítható körutazási jegyeket a fent megnevezett állomások, ugyszintén a magyar kir. államvasutak központi menetjegyirodái Budapestben és Bécsben, továbbá a Cook Tamás és fia cég utazási irodái Budapestben és Bécsben adnak ki, ahol a kívánt felvilágosítások is megadatnak.

Budapest, 1903. március hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnyomás nem díjaztatik.)

126003/903.

M. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

Alulírott igazgatóság a magyar királyi államvasutak részére az 1904. évben, illetőleg 1906. év végéig szükséges mintegy 1500 métermáza bükkfakátrányolaj szállítását biztosítani kívánván, ezennel pályázatot hirdet.

Az ajánlati minta, valamint a szállításokra vonatkozó részletes módok, valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők és a magyar királyi államvasutak igazgatósága anyag és leltárbeszerzési (A III.) szakosztályánál (Budapest Andrassy-ut 73. sz. II. em. 43. ajtó) kaphatók.

A szabályszerűen kiállított, ivenkint egy koronás magyar királyi okmánybéllyel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb *folyó évi október hó 20-ig déli 12 óráig* a magyar királyi államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál benyújtandók, vagy postán odaküldendők és a boríték ezen külcimmal látandó el: „Ajánlat 126003/903. számhoz.”

Ugyanezen időpontig átadandók ugyanott a kötelező minőségi minták is.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott anyag értékének 5% legkésőbb f. évi október hó 19. déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő.

Budapest, 1903. évi szeptember hóban.

(3-1)

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

27766/903. sz. III.

Magy. kir. államvasutak.

Üzletvezetőség Szeged.

Pályázati hirdetmény.

A Dálja állomáson megüresedő vendéglő bérletére ezennel nyilvános pályázat hirdetik. A bérlet fenti vendéglőre nézve 1904. évi február hó 19-ével veszi kezdetét és tart ezen időponttól számított öt éven át, vagyis 1909. évi február hó 18-ig. Bérletnek a következő helyiségek becsátatnak rendelkezésére:

Lakásul: 1 kis szoba a melléképületben 6*6 m², 1 szoba 20*25 m², 1 szoba 18*38 m², 1 előszoba 5*90 m², 1 konyha 7*23 m².

Azonkívül: 1 pincér szoba 5*6 m², 1 főző konyha 3*1 m², 1 élés kamra 7*0 m², 1 mosó konyha 14*8 m², 1 padlás 100 m², 1 pince 6*6 m², 1 ételfelhúzó 3*07 m², I—II. oszt. étterem 67 m², III. oszt. váró- és étterem 89 m², 1 jégverem 63*0 m², vendéglő előtti veranda 57*54 m², 1 árnyékszék 2*4 m².

Az egy koronás bélyeggel ellátott és felirattal ellátott, lepecsételt, borítékba zárt, nemkülönböztetett okmányokkal felszerelt ajánlatok 1903. évi október hó 17-iki déli 12 óráig az alulírt üzletvezetőség általános osztálya főnökénél (Üzletvezetőségi palota I. emelet 21. sz. ajtó) vagy személyesen, vagy kir. posta útján benyújtandók.

Bánatpénz fejében a bérletre 200, azaz kétszáz korona készpénzben vagy állami letétre alkalmas értékpapirokban, a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál 1903. évi október hó 16-án déli 12 óráig vagy személyesen leteendő vagy kir. posta útján beküldendő.

Megjegyeztetik, hogy a közös célra szolgáló III. oszt. váró- és étterem fűtése és világításának felét a vasutintézet viseli.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (1. emelet 12. sz.) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

Szeged, 1903. szeptember hóban.

(3.2)

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Irnok.

Alulírott nál egy a jegyzői teendőkből azonnal alkalmazást nyer.

Zichyfalva, 1903. évi szept. hó 27-én.

Martin József,

(779-3.2)

jegyző.

Pénzt, sok pénzt,

havonként 1000 koronáig kereshet mindenki tisztességesen minden szakismeret nélkül.

Küldje be címét E 978 jelleg alatt a következő címre: **ANNONCEN-ABTEILUNG des „Merkur“ Mannheim**, Meerfeldstrasse. (774-52.3)

Üzlet-megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására adni, hogy helyben, a *Hunyadi-utcán, a városháza épületében*

üvegkereskedést

nyitottam. Raktáron tartok: üveget, képet, tükröt, lámpákat, porcellánárut, majolika-árut, nippéket és egyéb luxus-árut nagy választékban és a legolcsóbb árakon.

Elvállalok minden üveges munkát, n. m.: ablakbeugásokat, képek berámázását a legolcsóbb árak mellett.

Kérem a n. é. közönség szives pártfogását és vagyok kiváló tisztelettel

(778-3.1)

HIRT J.

A Gimnázium-utca 475. számú házban

egy nagy

utcai lakás

f. évi november 1-től kiadó.

Bővebb értesítést ad a háztulajdonos

Maugsch Albert,

(781-3.1)

ügyvéd.

SOK PÉNZT!

1000 koronát is havonta szerezhet bárki becsületesen uton. (Mellékkeresetképpen is.) Bővebb felvilágosítást következő címen kell kérni:

„Reel 72“
Annoncen-Abteilung des „Merkur“
Stuttgart, Bergstrasse.

(518-52.45)

Már

1 koronáért

50.000

korona nyerhető.

ORVOS-

sorsjáték

Budapest, IV., Váci-utca 17

Már

1 koronáért

50.000

korona nyerhető.

Főnyeremény **50.000** kor. ért.

Egy sorsjegy ára 1 korona.

Miután a huzást már október elején megtartjuk és a sorsjegyek nagy kelendőségnek örvendenek, ennél fogva tisztelettel kérjük, hogy a sorsjegyek bevásárlásával ne tessenek késni, hanem nagybecsű megrendelését sziveskedjék lehetőleg azonnal elintézni, mert a

huzás már

(760-5.4)

folyó évi október hó 10-én lesz.

Orvos-sorsjáték központi irodája:

Budapest, IV., Váci-utca 17a.

Sorsjegyek a következő bankházakban kaphatók helyben:

Grün Simon és fia.

Kadelsburger L.